

KHÁM VÚ

Phương tiện thăm khám

- Bàn khám
- Đèn khám
- Áo khoác cho bệnh nhân
- Găng tay

Chuẩn bị

- Giải thích trước với bệnh nhân
- BN cởi bỏ áo, khoác áo khoác. Áo khoác có nút cài ở phía sau. Khi thăm khám chỉ bộc lộ phần ngực phía bên khám (trừ lúc quan sát cả 2 vú)
- Mang găng tay
- Nếu thăm khám vú định kì, tốt nhất là hẹn BN đến khám ngay sau khi sạch kinh
- Tôn trọng riêng tư cá nhân và phải có người thứ ba

Thứ tự thăm khám

■ Khám vú:

- Nhìn
- Sờ

■ Khám nách:

- Nhìn
- Sờ

Các tư thế BN khi quan sát vú

- Ngồi, hai tay buông dọc thân mình
- Ngồi, hai tay giơ lên cao
- Ngồi, hai tay chống hông, ngực ưỡn ra
- Đứng, hai tay chống vào thành ghế, người chồm ra trước

Các tư thế BN khi quan sát vú

Khi quan sát cần bộc lộ cả 2 vú

Khi quan sát 2 vú cần ghi nhận

- Kích thước của 2 vú
- Sự cân xứng của 2 vú
- Sự đối xứng của 2 núm vú
- Đường bờ của 2 vú
- Một khối gồ lên hay lõm xuống trên da vú
- Một vùng da có màu sắc bất thường
- Một vùng da giống da cam
- Một chỗ lở loét

Cần dành nhiều thời gian để quan sát vú

Đừng quên quan sát núm vú

Các bất thường của núm vú có thể là

- Chảy dịch từ núm vú (dịch trong, mủ, như sữa hay máu...)
- Lở loét núm vú
- Núm vú bị co rút
- Núm vú bị lệch trục...

Mục đích của sờ nắn vú

- Phát hiện khối cộm trong mô tuyến vú (quan trọng nhất)
- Phát hiện bất thường của núm vú

Nguyên tắc sờ nắn vú

- Phải sờ nắn mô vú trên một “tấm đệm chắc”
- Không bỏ sót bất kỳ vùng nào của mô tuyến vú

Tắm đệm khi sờ nắn vú

- Trong hầu hết các trường hợp, “tắm đệm” là cơ ngực lớn được làm căng ra. BN nằm ngửa, có một gối mỏng kê dưới xương bả vai bên khám, cánh tay phía bên khám giơ lên trên đầu

Tấm đệm khi sờ nắn vú

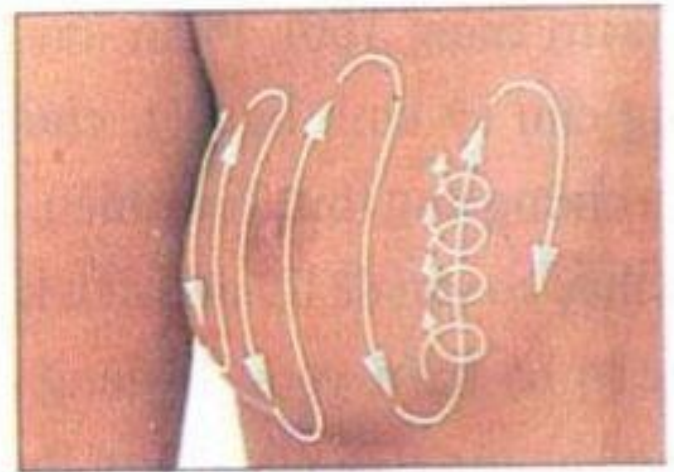
- Tấm đệm có thể là lòng bàn tay nâng vú lên
- Dành cho BN có vú to và chảy xệ (BN ở tư thế ngồi)

Để không bỏ sót bất kỳ vùng nào của mô vú khi sờ nắn

- Di chuyển vị trí khám theo một cách thức nhất định:
 - Hình nan quạt
 - Hình xoắn ốc
 - Các đường thẳng song song
- Chú ý sờ nắn đuôi vú (đuôi vú có thể kéo dài đến hố nách)

Không bỏ sót vùng nào khi sờ vú

- Có thể thực hiện theo hình xoắn ốc, nan quạt hay những đường song song

Đuôi vú là phần có thể bị bỏ sót
khi sờ nắn vú

Kỹ thuật sờ nắn mô vú

- Dùng mặt gan các ngón tay 2, 3, 4 ép mô vú lên “tấm đệm” theo những vòng tròn nhỏ

Chú ý

- Nếu tấm đệm quá mỏng hay kém chắc, việc sờ nắn mô vú lên các xương sườn có thể tạo ra các “khối cộm giả tạo”
- Cần phân biệt các khối nằm dưới da với các khối cộm trong mô tuyến vú

Khi phát hiện một khối cộm bên trong vú, cần ghi nhận:

- Vị trí
- Kích thước- Giới hạn
- Số lượng
- Hiện diện ở 1 hay cả 2 vú
- Mật độ
- Tính di động (di động tại chỗ và di động so với cơ ngực lớn)

Kỹ thuật sờ nắn một khối u vú

Phát hiện bất thường của núm vú khi sờ nắn

- Đánh giá độ đàn hồi của núm vú
- Nếu có chảy dịch bất thường từ núm vú, phát hiện tổn thương nằm ở ống tuyến vú nào bằng nghiệm pháp sau đây

Đừng quên khám vú đối bên

- Nếu chỉ khám 1 bên nách cũng như 1 bên vú, có thể bỏ sót sang thương

Dấu hiệu nghi ngờ nhiều một tổn thương ác tính của vú khi nhìn

- Một vùng da gồ lên nhưng không tấy đỏ
- Một vùng da bị lõm xuống
- Một vùng da cam
- Một vùng da nhiễm sắc tố đen
- Một núm vú bị lệch trục, bị co rút
- Một núm vú chảy máu

Dấu hiệu nghi ngờ một tổn thương ác tính của vú khi nhìn

- Một khối cộm có tính biệt lập trên vú coa nhiều khối cộm
- Một khối cộm duy nhất trên cả 2 vú
- Một khối cộm có mật độ cứng chắc, giới hạn không rõ, không đau khi ấn
- Một khối cộm kém di động tại chỗ và/hoặc dính vào cơ ngực lớn
- Một khối cộm có hạch nách cùng bên

Dấu hiệu ít nghi ngờ một tổn thương ác tính của vú

- Khối đau khi sắp có kinh nguyệt
- Khối đau khi ấn
- Nhiều khối có cùng tính chất khi thăm khám
- Khối tấy đỏ, đau cấp tính (chú ý: nếu khối tấy đỏ, đau mãn tính: có thể ung thư vú dạng viêm)

Khám nách: bước đầu tiên là quan sát
Các sang thương có thể gặp khi quan sát
vùng nách ...

- Mảng tẩy đỏ
và/hoặc một hay
nhiều lỗ dò: viêm
tuyến bã nhờn
nách
- Một hay nhiều khối
gồ: hạch nách, u
mỡ...

Sờ hạch nách

- Tư thế: BN ngồi, người khám ngồi đối diện
- Dùng tay trái để sờ tìm hạch nách phải (nhóm giữa và nhóm trung tâm) và ngược lại
- Cẳng tay bên khám của BN tựa lên cẳng tay bên không khám của người khám để làm chùng các cơ vùng nách

Kỹ thuật sờ tìm hạch nách

- Nguyên tắc: cơ vùng nách phải chùng
- BN buông lỏng cánh tay, cẳng tay BN tựa lên cẳng-bàn tay của người khám

Các nhóm hạch nách

1. Nhóm giữa: mặt ngoài thành ngực vùng nách
2. Nhóm trung tâm: đỉnh hố nách
3. Nhóm bên: mặt trong xương cánh tay vùng nách
4. Nhóm trước: dọc sau bờ ngoài cơ ngực lớn
5. Nhóm sau: dọc trước bờ ngoài cơ lưng rộng

Các nhóm hạch nách

Chú ý

- Khi khám nhóm hạch nách bên: dùng tay phải để sờ tìm hạch nách phải và ngược lại
- Khi khám nhóm hạch trước và sau: BN thả lỏng 2 tay
- Khi khám nhóm hạch sau: người khám ở phía sau lưng BN

Động tác khám nhóm hạch giữa và trung tâm

Nhóm hạch bên

Nhóm hạch trước

Nhóm hạch sau

Khám hạch trên đòn và dưới đòn

Không quên khám nách đối bên

- Nếu chỉ khám 1 bên nách cũng như 1 bên vú, có thể bỏ sót sang thương

Tính chất hạch ác tính

- Cứng
- Không đau
- Tròn
- Dính- di động kém

Xin chân thành cảm ơn

